

d ů v o d ů :

Na základě obžaloby, která dávala obžalovanému za vinu zločin podle § 81 a přestupek podle § 312 tr. zák., uznal nalézací soud obžalovaného vinným jednak přestupkem útisku podle § 1 zákona ze dne 12. srpna 1921, čís. 309 sb. z. a n., jednak přestupkem proti veřejným zařízením a opatřením podle § 312 tr. zák. Rozsudek jest ohledně obou částí výroku o vině (odsuzujícího výroku) napaden jen zmatečnou stížností obžalovaného, jež uplatňuje důvody zmatečnosti podle čís. 4, 5 a 9, písm. a) § 281 tr. ř. Stížnosti jest přiznati důvodnost. Zmatek podle čís. 4 § 281 tr. ř. shledává stěžovatel v tom, že nebylo vyhověno jeho návrhu, by dotazem na Státní pozemkový úřad bylo zjištěno, v jakém poměru byl civilní geometr Ing. Jan C. k tomuto úřadu, zejména zda v poměru služebním či toliko v soukromoprávním poměru námezdním. Druhý odstavec § 68 tr. zák. uvádí mezi osobami, ve kterých se stělesňuje vrchnost, které činiti násilím odpor první odstavec zakazuje, vedle úředníků, zřízců a sluhů státních a obecních úřadů též vyslance (zmocněnce) těchto úřadů. Z toho je zřejmo, že zákon staví na roveň trvalému ustanovení úředníkem, zřízcem, sluhou při některém státním aneb obecním úřadě vyslání osoby, která není ani úředníkem, ani zřízcem ani sluhou úřadu, úřadem za účelem určitého úkonu, příkaz úřadu osobě, která není jeho úředníkem, zřízcem, sluhou, by předsevzala určitý úkon. Proto nezáleží na tom, zda svědek C. byl či nebyl právě ve služebním poměru k úřadu pozemkovému. Než uložení práce vrchností osobě soukromé nemusí v každém případě býti příkazem, zakládajícím poměr ve smyslu § 68 tr. zák., nýbrž jen takový příkaz, který jest v rámci úředních úkonů vrchnosti, uložených jí zákonem neb povahou jejího úřadu nebo služby. Příkazem musí býti přenesena na vyslance část působnosti úřadu samého. V souzeném případě vyslovil sice nalézací soud, že Ing. Jan C. vykonával jako úřední osoba vrchnostenský příkaz, avšak jen na základě výpovědi Ing. Jana C., slyšeného jako svědka, aniž by byl poměr mezi ním a Státním pozemkovým úřadem v naznačeném směru blíže objasnil a zjistil, zda tu šlo skutečně o příkaz vrchnostenský v onom smyslu. Nelze proto upříti zmatečnou stížnosti v tomto směru oprávnění, že, kdyby byl obžalovaným nabídnutý důkaz dotazem u pozemkového úřadu připuštěn a nalézací soud podle výsledků tohoto průvodu uvažoval, zda je úkon Ing. Jana C.-a, jímž byl Státním pozemkovým úřadem pověřen, v rámci úředních úkonů tohoto úřadu, okolnost ta mohla míti vliv na rozhodnutí o otázce, zda lze spatřovati v osobě Ing. Jana C.-a osobu v § 68 tr. zák. jmenovanou a v jeho urážce skutkovou podstatu přestupku podle § 312 tr. zák. Bylo proto zmatečnou stížnosti, pokud napadá odsuzující výrok nalézacího soudu ohledně přestupku podle § 312 tr. zák. již z tohoto důvodu vyhověti, aniž bylo třeba zabývati se dalšími uplatňovanými důvody zmatečnosti.

Čís. 3462.

§ 420 tr. zák. nestanoví skutkovou podstatu zvláštního samostatného trestného činu, nýbrž upravuje jen trest pro trestný čin uvedený v § 413

tr. zák., pokud se ho dopustil učitel na svém chovanci a žák; nezakládá proto každé tělesné potrestání školních dětí učitelem (překročení zákazu § 82 školského a vyučovacího řádu pro školy obecné a měšťanské z 29. září 1905, čís. 159 ř. zák.) skutkovou podstatu onoho přestupku, nýbrž jen takové, při němž utrpěla pokáraná osoba škodu na těle; nebyla-li tato okolnost v článku tvrzena, nejde o obviňování z onoho přestupku ve smyslu § 487 tr. zák., nýbrž po případě o přestupek § 496 tr. zák. nebo § 488 tr. zák.

(Rozh. ze dne 27. dubna 1929, Zm I 517/28.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové jako kmetského soudu ze dne 27. června 1928, jímž byl obžalovaný podle § 259 čís. 3 tr. ř. zproštěn z obžaloby pro přečin proti bezpečnosti cti podle § 487 po případě § 488 tr. zák. a § 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první stolice, by ji znovu projednal a o ní rozhodl.

D ů v o d y:

Stěžovatel uplatňoval v písemném provedení zmateční stížnosti důvody zmatečnosti podle čís. 4, 5 a 9 a) § 281 tr. ř. Zmatkem podle čís. 4 netřeba se obírat, jelikož se zástupce soukromého obžalobce při zrušovacím líčení vzdal uplatňování tohoto zmatku. Taktéž netřeba se obírat důvodem podle čís. 5, jelikož zmateční stížnost byla shledána důvodnou již z hmotněprávního důvodu podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Soukromý obžalobce viní obžalovaného z přečinu proti bezpečnosti cti podle §§ 487, 488 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že v článku, uveřejněném v čísle 36 periodického časopisu »P.« pod názvem »výchova školních dětí tělesnými tresty«, statí: »Pane řediteli S.! Loňského roku jsem vás upozornil na hrubé si počínání třídního učitele J-a, který si dovolil bez příčiny dáti facku mému chlapci proto, že se při tělocviku opozdil při nástupu. Opozdil se proto, že na jedno ucho špatně slyší, následkem ušního zánětu. Chlapec popuzen bolestí upozornil p. učitele J-a, by ho nepral do hlavy, že má bolesti v hlavě. Nato učitel J. dal druhou facku chlapci s podotknutím, by neodmlouval.« Sdělením smýšlených a převrácených skutečností křivě vinil soukromého obžalobce z určitého trestného činu nebo určitého nečestného jednání, které bylo s to obžalobce ve veřejném mínění uvést v opovržení nebo na cti snížit. Kmetský soud, oceniv obsah, smysl a dosah pozastavené statí článku, dospěl k úsudku, že tu jde o skutkovou podstatu přečinu podle § 487 tr. zák., jelikož obžalovaný vinil v článku soukromého obžalobce z určitého činu trestného, z přestupku podle § 420 tr. zák., jehož se prý dopustil tím, že jako učitel se svým žákem Františkem N-em zle nakládal, tělesně ho trestal. Přípustiv pak důkaz pravdy, obžalovaným nabízený, vzal soud za prokázáno, že soukromý obžalobce při vyučování skutečně tělesně potrestal žáka Františka N-a, dav mu dva pohlavky, a maje za to, že se soukromý ob-

žalobce tímto jednáním vzhledem k zákazu tělesného trestání školních dětí, vyslovenému v § 82 školského a vyučovacího řádu pro školy obecné a měšťanské z 29. září 1905, čís. 159 ř. zák., dopustil přestupku podle § 420 tr. zák., sprostil obžalovaného z obžaloby, jelikož se mu prý podařilo prokázat pravdivost obvinění.

Nalézací soud vychází zřejmě z právního názoru, že každé tělesné trestání školních dětí jako překročení uvedeného zákazu (§ 82 šk. ř.) zakládá skutkovou podstatu přestupku podle § 420 tr. zák. Nalézací soud je na omylu. § 420 tr. zák. nestanoví skutkovou podstatu zvláštního samostatného trestného činu, nýbrž upravuje jen trest pro trestný čin uvedený v § 413 tr. zák. (zlé nakládání při domácí kázni), pokud se ho dopustil učitel na svém chovanci a žáku. O přestupek podle § 413 tr. zák. jde však podle doslovu tohoto zákonného ustanovení jen tehdy, bylo-li s pokáranou osobou nakládáno tak, že utrpěla škodu na těle, a spadalo by tedy jen za tohoto předpokladu jednání soukromého obžalobce pod §§ 413 a 420 tr. zák. Právě v tomto směru však napadený rozsudek neobsahuje příslušných zjištění a proto jest jeho výrok, že se obžalovanému podařil důkaz pravdy o tom, že se soukromý obžalobce dopustil přestupku podle § 420 tr. zák., pochybený. Ale na tom ani nesejde. Obžalovaný v pozastaveném článku vůbec netvrdil, že tělesné potrestání žáka Františka N-a mělo za následek, že vzal škodu na těle, nejde tu proto vůbec o obviňování soukromého obžalobce z přestupku podle § 413, 420 tr. zák. a proto nelze v tomto směru v pozastaveném obsahu článku ani spatřovati skutkovou podstatu přečinu podle § 487 tr. zák. Tím však není ještě zprošťující výrok kmetského soudu odůvodněn. Není-li tu přestupku podle § 413, 420 tr. zák., bylo na soudě nalézacím, by uvažoval o tom, zda by nešlo o jiný čin trestný, zejména zda čin, z něhož byl soukromý obžalobce obviňován, nezakládá by snad skutkovou podstatu přestupku podle § 496 tr. zák., a by učinil potřebná zjištění. Mimo to měl nalézací soud, přihlížeje zejména též k výrazu »hrubé jednání« (výraz »hrubství a mrzačení dětí« nepřicházejí tu v úvahu, poněvadž se nevyskytují v pozastavené části, nýbrž teprve v následujících nezažalovaných odstavcích článku (§ 530 tr. zák.) uvažovati též o tom, zda nejde aspoň o obviňování z určitého nečestného (třeba ne trestného) činu ve smyslu § 488 tr. zák. a učiniti i v tomto směru příslušná zjištění. To nalézací soud, pokládaje obsah článku mylně za obviňování z přestupku podle § 420 tr. zák., neučinil a proto je jeho rozsudek stížen zmatkem podle čís. 9 a) § 281 tr. ř., zmateční stížností právem uplatňovaným. Bylo proto důvodné zmateční stížnosti vyhověti a uznati, jak se stalo.

Čís. 3463.

Zákon o tisku (ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863).

Oznámení osoby, neovládající jazyk, v němž je časopis vydáván, za zodpovědného redaktora, zakládá skutkovou podstatu přečinu podle § 11 odst. druhý tisk. zák.

Je-li onen redaktor poslancem, je přípustno jeho trestní stíhání pro onen přečin i bez souhlasu příslušné sněmovny (§ 24 odst. druhý úst. list.).

(Rozh. ze dne 29. dubna 1929, Zm I 58/29.)